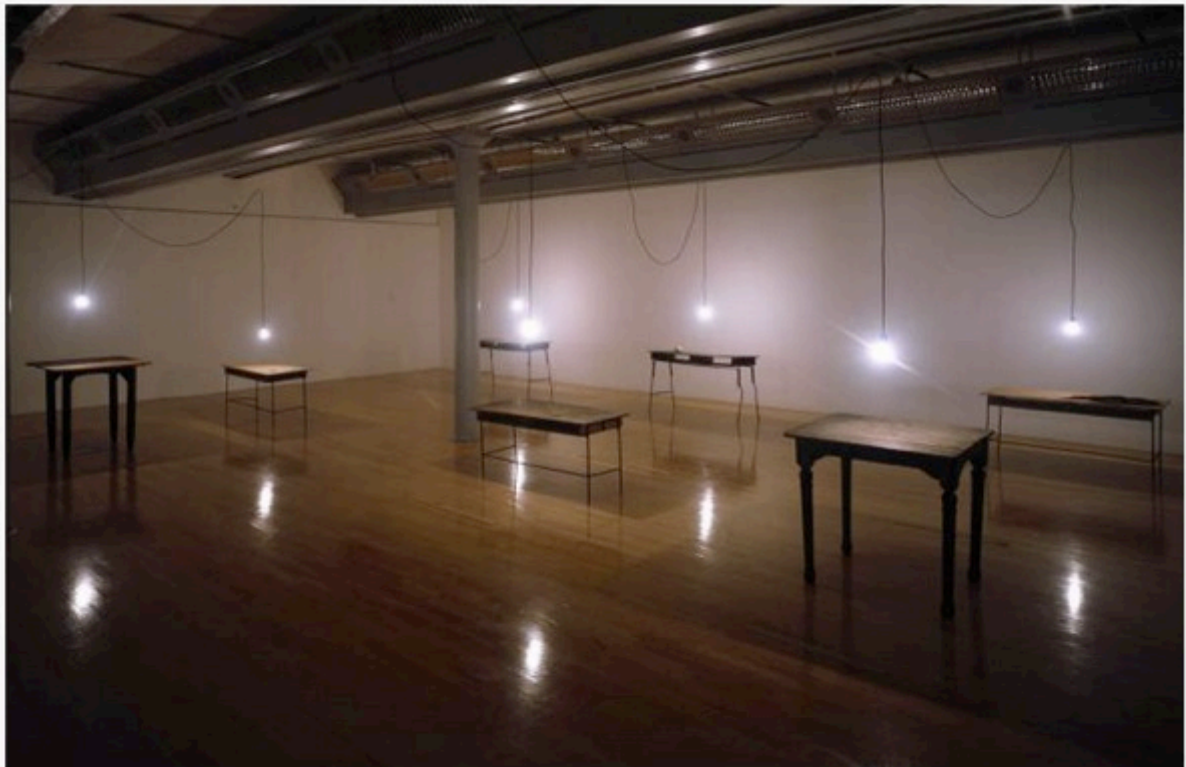

De Beeldende zijde van scherm-leren: Een MOOC om te denken met ogen en handen

Tussentijds verslag OOF 2014/30

20.11.2015

Tables of Work and Reflection 1978-94 Victor Grippo

LUCA
SCHOOL
OF
ARTS

KU LEUVEN

**ASSOCIATIE
KU LEUVEN**

INHOUDSTAFEL

1. DOEL VAN HET PROJECT EN SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP

- 1.1 Doel van het project
- 1.2 Samenstelling van de werkgroep
- 1.3 Samenstelling van de resonantiegroep

2. VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN

- 2.1 Overzicht van de hoofdactiviteiten
 - 2.1.1 Fase 1 – Inventarisatie en Identificatie (okt-jan'15)
 - 2.1.2 Fase 2 – Uitvoering en Ontwerp (sept '15- jun'16)
- 2.2 Overzicht van de belangrijkste bevindingen
 - 2.2.1 Fase 1 – Inventarisatie en Identificatie (okt-jan'15)
 - 2.2.2 Fase 2 – Uitvoering en Ontwerp (sept'15-jun'16)
- 2.3 Initiatieven voor documentatie en bredere rapportering
 - 2.3.1 Rapporteringen binnen kernteam
 - 2.3.2 Rapporteringen binnen resonantiegroep
 - 2.3.3 Rapportering dmv bijdragen op congressen en seminars
 - 2.3.4 Rapportering dmv studiedagen
 - 2.3.5 Rapportering dmv publicaties in (inter)nationale journals

3. REFLECTIES OVER DE WERKZAAMHEDEN

- 3.1 Belangrijkste realisaties
 - 3.1.1 Studiedag
 - 3.1.2 Opzetten proeflabo
 - 3.1.3 Ontwerpen e-platform
 - 3.1.4 Sensibilisering gebruik e-platform in de kunsten
 - 3.1.5 Samenwerking tussen verschillende partners, expertises en onderzoekers
- 3.2 Belangrijkste problemen
 - 3.2.1 Identificatie (artistiek) vormende elementen
 - 3.2.2 Oprichting resonantiegroep – kwaliteitsborging
 - 3.2.3 Identificatie ICT-functionaliteiten

4. REFERENTIELIJST VAN PUBLICATIES EN BIJLAGEN

5. GEFASEERDE PLANNING VOOR DE OVERIGE WERKZAAMHEDEN

1. DOEL VAN HET PROJECT EN SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP

1.1 Doel van het project

Het hoofddoel van dit project is het ontwerpen van een MOOC in de kunsten. Hiervoor willen we een onderscheid maken tussen een MOOC toegepast op de kunsten en een MOOC opgebouwd en ontworpen vanuit de kunstpraktijk zelf. We stellen vast dat ontwerpers van MOOCs doorgaans vertrekken van de veronderstelling dat onderwijs te maken heeft met kennisdeling en –constructie en dat leren snel en efficiënt moet zijn. Naast delen en toegankelijk maken van kennis gaat het in het kunstonderwijs ook nog om de vormende ervaring van confrontatie met aspecten van verbeelding, nieuwsgierigheid en lichamelijkheid. Het voorgestelde project verschilt van de klassieke MOOC in die zin dat het artistiek vormende aspecten wil toevoegen aan de MOOC om op die manier in te spelen op de specificiteit van het hoger kunstonderwijs. Met het project willen we een bMOOC maken, waarbij de b zowel slaat op (ver)beeldend als op ‘bildend’ (vormend).

Zoals het is uitgeschreven in het projectvoorstel kent ons bMOOC project 3 algemene doelen (zie bijlage 2):

AD- 1- een MOOC ontwikkelen met als focus creëren van artistiek vormende ervaringen (confrontatie, verbeelding, lichamelijkheid) - bMOOC

AD- 2 – geïnteresseerde docenten op een explorerende manier aandachtig maken voor het vormend vermogen van bMOOC

AD-3 - de mogelijkheid creëren om voor een MOOC te kiezen die van het scherm een beeld maakt evenals zelf dergelijke bMOOC te ontwerpen

Deze doelstellingen worden gefaseerd uitgewerkt en geconcretiseerd in 8 operationele doelen:

Fase 1 – inventarisering en identificatie

OD- 1 Inventarisering van elementen die artistieke vorming genereren binnen artistieke praktijken en andere vormen van open-online en blended learning

OD- 2 Verschillende praktijken van scherm-leren in kaart brengen in de vorm van een studiedag voor de associatie met als doel een breder zicht te krijgen op de pijnpunten en mogelijkheden van MOOCs

OD-3 Referentiekader uitwerken waarbinnen beleidsvragen zoals visie, kosten, auteursrechten, certificaat, opvolging en schaalbaarheid ingebed worden

RESULTAAT – STUDIEDAG – DE BEELDENE ZIJDE VAN SCHERM-LEREN

Fase 2 – uitvoering en ontwerp

OD – 4 Ontwikkeling van een tijdelijk labo waar studenten en docenten beeldende kunsten experimenteren met de vier elementen van de MOOC vanuit hun beeldend of artistiek vormende vermogen en hierbij zowel onderwijsvorm-, als discipline- en campusoverschrijdend werken

OD – 5 Vanuit de bevindingen uit het proeflabo een exemplarische bMOOC ontwerpen voor de kunsten

OD – 6 Vanuit de bevindingen uit het proeflabo een digitaal instructieplatform ontwikkelen met instructies om zelf aan het werk te gaan en bMOOCs te ontwikkelen

RESULTAAT – EEN EXEMPLARISCHE BMOOC OM TE DENKEN MET OGEN EN HANDEN EN EEN INSTRUCTIE PLATFORM

Fase 3 – Uitwerking en Presentatie

OD - 7 De bMOOC wordt gepresenteerd tijdens (virtueel) symposium. Het instructieplatform wordt voorgesteld met de bedoeling om beleidsvoerders aandachtig te maken voor de meerwaarde van het artistiek vormend vermogen van de Bmooc

RESULTAAT – VIRTUEEL SYMPOSIUM _ DE BEELDENE ZIJDE VAN SCHERM-LEREN: EEN MOOC OM TE DENKEN MET OGEN EN HANDEN

Fase 4 – Integratie en disseminatie

OD – 8 Integratie van de ontwikkelde materialen in het curriculum

RESULTAAT: HANDLEIDING + REFERENTIEKADER INTEGRATIE bMOOC

1.2 Samenstelling van de werkgroep (zie bijlage 1)

Penvoerende instelling : LUCA School of Arts

Promotor: Nancy Vansieleghem (docent SLO Audiovisuele en Beeldende Kunsten + stafmedewerker Dienst Onderwijsontwikkeling en Kwaliteitszorg)

Co-promotoren:

Steven De Vleminck (coördinator Manama Transmedia en docent Media & Information Design [\(nu docent Media & Information Design\)](#) – Sint-Lukas Brussel)

Didier Deschrijver (docent Grafisch Ontwerp – Sint-Lucas Gent)

Marc De Blicq (docent Vrije Kunsten (fotografie) – Sint-Lucas Gent)

Roel Kerkhofs (coördinator Vrije Kunsten en docent Mixed Media – Sint-Lucas Gent)

Partner instellingen:

KU Leuven:

Co-Promotoren:

Jan Masschelein (hoofd onderzoekseenheid Educatie, Cultuur en Samenleving – PPW)

Maarten Simons (docent sociale en culturele pedagogiek, PPW)

Group T – KHLeuven – KHLim

Co-Promotor: Kris Cardinaels (docent Informatica de opleiding Communicatie en Mediadesign– KHLim) – [OPM: per 1 januari 2015 is de opleiding Communicatie en Mediadesign deel geworden van LUCA school of arts.](#)

Projectmedewerkers:

Pedagogisch –artistiek projectmedewerker - 50% (okt 2014 – sept 2016) – Thomas Storme

ICT - projectmedewerker 25% (okt 2014 – sept 2016) – Teis De Greve **OPM: Omwille van specifieke redenen die te maken hebben met de directe noden van het project is ervoor geopteerd om de ICT-projectmedewerker pas aan te stellen vanaf nov 2015 voor 40%.**

1.3 Samenstelling van de resonantiegroep

Prof. Dr. Jan Elen – Instructiepsychologie en –technologie (vice decaan onderwijs Faculteit PPW) – (KULeuven)

Prof. Dr. Anke Pesch - LIMEL – Leuvens Instituut voor Media en Leren (hoofd LIMEL ad interim)– (KULeuven)

Prof. Dr. Frederik Truyen – Cultural Studies - (hoofd Information Systems Services – betrokken bij ontwikkeling LACE – MOOC) - (KULeuven)

Luc Vandeput - voorzitter werkgroep onderwijskundige aspecten van digitaal leren – (UCLL)

Rudy Bonné - Digitale methodieken Beeldende Vormgeving (ICT ondersteuning) - (LUCA)

Jonathan Shaw – Media: Innovation, Profile and Research (Open photography classes –PHONAR) - (Media School of Art and Design – Coventry University)

2. VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN

2.1 Overzicht van de hoofdactiviteiten

Om de doelstellingen te realiseren werd een **pedagogisch projectmedewerker** Thomas Storme voor 50% aangenomen voor de periode van okt 2014- sept 2016. Omwille van het feit dat bij de aanvang van het project de functionaliteit van de bMOOC nog niet is gedefinieerd, beslisten we om de **ICT projectmedewerker** Teis De Greve pas later aan te stellen en voor een groter aandeel (vanaf 16 nov 2015, voor 40%).

Verder werken we met een kernteam, een atelierteam en een ICT team. Het **kernteam** is samengesteld uit alle co-promotoren en de projectmedewerker(s) gecoördineerd door de promotor. Samen verenigen zij de interdisciplinaire expertise. Hieronder vind je een overzicht van de vergaderingen van het kernteam, met bijgevoegd de verslagen in bijlage. In het kernteam wordt vooral de inhoudelijke kant van het project bediscussieerd: wat willen we met ons bMOOC project bereiken en wat kan dat concreet inhouden – op pedagogisch, artistiek en ICT niveau? Deze bijeenkomsten worden doorgaans in Leuven georganiseerd als centraal punt voor de leden die zowel uit Gent, Genk, Brussel en Leuven komen.

Vergadering kernteam bMOOC1 – G-03.07.14: 13.30-17.00 (Verslag bijlage 3a)

Vergadering kernteam bMOOC2 – G-12.11.14: 09.00-12.00 (Verslag bijlage 3b)

Vergadering kernteam bMOOC3 – L- 12.01.15: 09.00-12.00 (Verslag bijlage 3c)

Vergadering kernteam bMOOC4 – L- 18.02.15: 09.30-13.00 (Verslag bijlage 3d)

Vergadering kernteam bMOOC5 – L- 27.03.15: 16.00-18.00 (Verslag bijlage 3e)

Vergadering kernteam bMOOC6 – L- 10.06.15: 14.00-16.00 (Verslag bijlage 3f)

Vergadering kernteam bMOOC7 – L- 01.07.15: 16.00-18.00 (Verslag bijlage 3g)

Het **artistiek team** komt samen om de concrete experimenten te bespreken. Het artistiek team bestaat uit de ateliërdocenten van de ateliers Fotografie, Mixed Media, Grafisch Ontwerp, Information Design, de projectmedewerker(s) en de promotor. Deze teamvergaderingen bediscussiëren zowel organisatorische aspecten als artistiek inhoudelijke. Deze vergaderingen kennen een minder formeel karakter en vinden plaats op momenten dat de nood zich voordoet. Van deze vergaderingen worden niet stelselmatig verslagen gemaakt. De neerslag ervan zijn eerder emails met (praktische) afspraken, bedenkingen en discussiepunten die verder opgevolgd moeten worden. De bijeenkomsten van het artistiek team gaan doorgaans door in Gent. Hieronder sommen we enkel deze bijeenkomsten op waarbij we expliciet met meerdere leden samenkwamen om het project te bespreken.

Vergadering atelierteam G-08.09.14: 09.00-11.00

Vergadering atelierteam G-17.09.14: 09.30-11.30 (verslag bijlage 4a)

Vergadering atelierteam G-07.10.14: 12.30-13.30

Vergadering atelierteam G-27.11.14: 12.00- 14.00 (verslag bijlage 4b)

Vergadering atelierteam G-15.01.15: 10.00-11.00

Vergadering atelierteam G-27.01.15: 16.00-17.00

Vergadering atelierteam G-10.02.15: 16.00-18.00

Vergadering atelierteam G-31.03.15: 17.00-18.00

Vergadering atelierteam G-18.06.15: 12.00-13.00

Vergadering atelierteam G-29.06.15: 12.00-13.00 (verslag bijlage 4c)

Vergadering atelierteam G-0i.09.15: 11.30-12.30

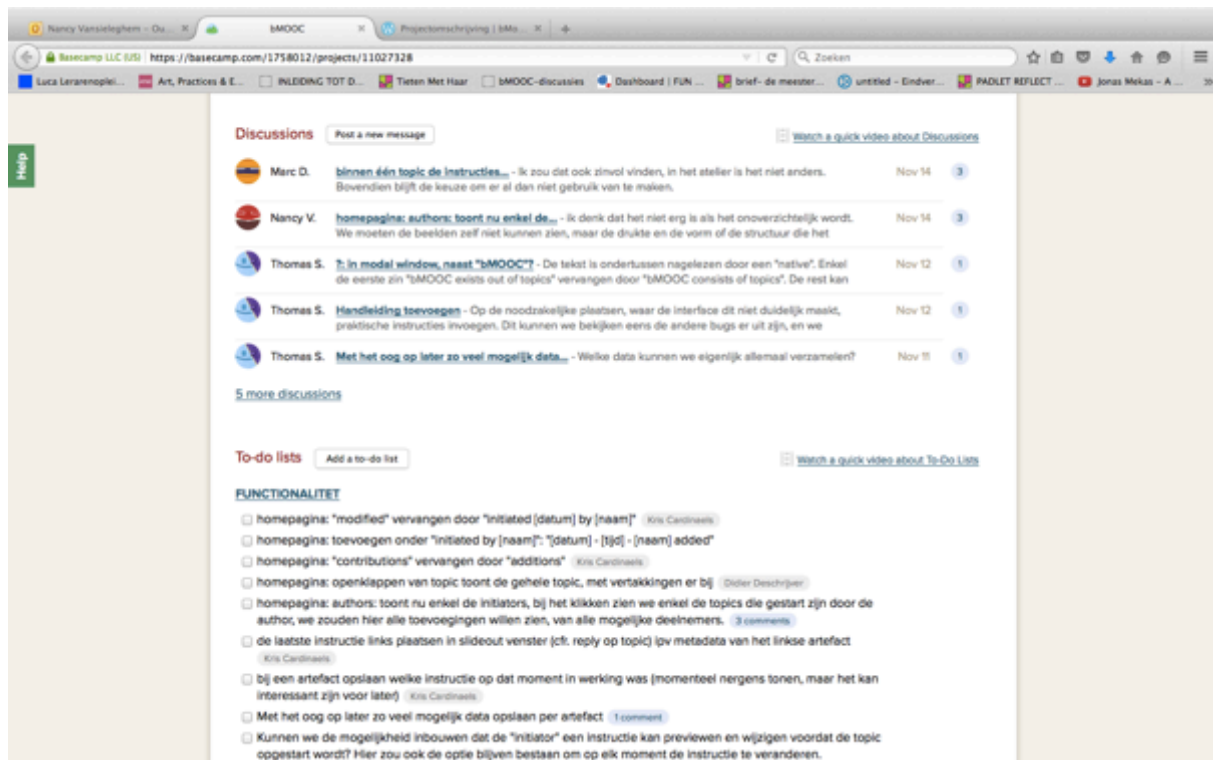
Vergadering atelierteam G-31.09.15: 09.00-11.00

Vergadering atelierteam G-15.10.15: 11.00-13.00 (verslag bijlage 4d) (samen met ICT-team)

Vergadering atelierteam G-09.11.15: 11.00-13.00

Daarnaast is er ook nog een **ICT-team**. Het ICT-team bestaat uit de docent Informatica, de docent Grafisch Ontwerp en de projectmedewerker(s). Het ICT team bespreekt de ICT kant van het project. Deze vergaderingen zijn vooral skypegesprekken of emails tussen twee of meerdere leden van het team over de stand van zaken. Gezien de ontwikkelingen in het project waarbij het ICT deel een grotere rol begint te spelen, vinden ook vergaderingen plaats tussen het ICT-team en het artistiek

team. Hiervoor is er een **basecamp** opgericht om praktische zaken op te volgen en discussies op te nemen <https://basecamp.com/1758012/projects/11027328>.

Het **pedagogisch team** bestaat uit de copromotoren van de KU Leuven, de praktijk/theoriedocent Information design, de projectmedewerker, de promotor en twee studenten pedagogiek die hun masterproef maken rond het onderwerp. Het pedagogisch team komt samen voor wat betreft het theoretisch pedagogische luik van het onderzoek. Dit houdt zowel in dat voorliggende teksten van de projectmedewerker worden besproken als dat samen teksten worden gelezen mbt tot de inhoud van het onderzoek. Voor dit laatste sluit het pedagogisch team aan bij het OT-onderzoeksproject van het Labo voor Educatie en Samenleving over de universiteit in digitale condities (zie verder).

Vergadering L- 03.10.15: 16.00-17.00

Vergadering L- 28.11.15: 12.00-13.00

Vergadering L- 09.10.15: 16.00-18.00

Daarnaast is er ook een **blog** opgericht <https://bmoocblog.wordpress.com/>. Op deze blog worden de verslagen gepost, verwijzingen naar interessante literatuur mbt de inzet van het project, werkzaamheden en reflecties erop (mijmeringen over) door de projectmedewerker. De blog is een gesloten gemeenschap voor de deelnemers aan het project (de co-promotoren en projectmedewerkers) en dient eveneens als werkstation en archief.

Zoals in het project is beschreven, wordt er getracht de algemene doelen gefaseerd te bereiken via diverse werkpakketten (zie bijlage 2). In wat volgt, gaan we per fase in op de verschillende werkpakketten en worden de uitgevoerde hoofdactiviteiten beschreven.

2.1.1 Fase 1– Inventarisatie en identificatie (okt- jan'15)

WP 1 – identificatie van artistiek vormende indicatoren

WP 2 – inventarisatie van mogelijkheden en tekorten van bestaande digitale onderwijsvormen

WP 3 – voorbereiding en organisatie studiedag: de beeldende zijde van schermlessen

Vanaf het begin van het project is de projectmedewerker van start gegaan met a) een verkenning van het 'MOOC-fenomeen' in de literatuur en b) het maken van een inventarisatie van vormende elementen aan de hand van een screening van diverse MOOCs, om vervolgens te komen tot c) een concrete identificatie van artistiek vormende elementen en een positiebepaling ten aanzien van bestaande vormen/structuren van online leren. De uitgangsvraag is: Welke handelingswijzen worden doorheen de configuratie van MOOCs genereerd?

Concreet bestonden deze werkpakketten uit:

1/ Literatuurstudie rond het MOOC-fenomeen en bijwonen van conferenties rond e-learning (21st Century Learning in Higher Education: The campus blended Online? The Flanders case – nov 19 2014 Palace of the Academies Brussels/ Education and Transition – Contributions from educational Research – sept 7 2015 ECER – Boedapest). Vragen die gesteld worden zijn: Waar gaat het precies over als men het over MOOCs heeft? Van waar komt het? Wat zijn de ontwikkelingen, bevindingen en kritieken?

2/ Fiches opstellen waarin de elementen zoals die voorkomen op ECTS fiches geregistreerd worden. Het gaat om volgende elementen: wie is/zijn de lesgever(s), wat is de concrete periode en duur van de course, wat is de leerinhoud en welk soort van doelen wenst men te bereiken, wat zijn de basiscondities om te mogen deelnemen (de beginsituatie), wat is de discipline, de gehanteerde werkvorm, de (leer)activiteiten die gegenereerd worden, het soort platform en andere gerelateerde technologie die gebruikt wordt, de wijze waarop het scherm wordt ingezet, de evaluatie 'in' en 'van' de cursus, de concrete samenhang in een groter geheel (zie bijlage 9) – hoe krijgt het concept van MOOC vorm als leeromgeving? In deze fase werkten twee masterstudenten pedagogische wetenschappen mee die een proefschrift voorbereiden rond dit thema. Een eerste uitkomst van deze activiteit vinden we op de blog¹ (zie bijlage 10).

3/ Voorbereiding en organisatie studiedag 'De verengeling van de kunstschool' met als doel een aantal concrete digitale praktijken te verkennen in een artistiek-educatieve context. Naast de co-promotoren van het project staan op het programma² (zie bijlage 8): Jonathan Worth (UK Coventry

¹ <https://bmoooblog.wordpress.com/2014/12/01/link-fiches/>

²² <https://bmoooblog.wordpress.com/2014/12/10/sprekers-studiedag/>

college - project Phonar – lesgeven via twitter), Rebecca Sinker (UK curator digital learning in Tate en organiseerde een [Mooc-module over Andy Warhol](#)), Adriana Ramic (VS - kunstenaars die inspeelt op het netwerkgebeuren) en Sönke Hallman (DU – Departement of Reading en Faculty of invisibility- in zijn werk staan collectieve leespraktijken centraal). Daarnaast heeft de studiedag tot doel om bij de aanvang van het project een breed publiek te betrekken bij de projectdoelen.

4/Leesseminaries³ en meetings in het kader van identificatie van artistiek vormende elementen in een digitale context. De leesseminaries en OT-meetings worden vooral bijgewoond door leden van het pedagogische team. Zoals eerder vermeld worden de OT-meetings georganiseerd door het Labo voor Educatie en Samenleving.

Leesweek L-09.02.15- 13.02.15 (Philosophy of Photography - Flusser)

Leessessie G-17.02.15 (Philosophy of Photography - Flusser)

Leessessie L-19.03.15 (Zein und Seit - Heidegger)

OT – meeting L-24.11.14 (Simulation in higher education: A sociomaterial view – Hopwood, Rooney, Boud, Kelly/University in ruins – Readings)

OT – meeting L- 16.01.15 (Die Aufklärung in the Age of Philosophical Engineering - Stiegler)

OT – meeting L- 24.02.15 (Crisis of linearity - Flusser)

OT – meeting L- 01.04.15 (What is visualisation? - Manovich)

OT – meeting L- 28.09.15 (Academic practice – digitizing, relating, existing (final chapter)- Decuyper)

5/ Identificatie van artistiek vormende elementen op basis van 1/ literatuurstudie, 2/ MOOC screening, 3/bevindingen uit de studiedag en 4/ leesseminaries en OT-meetings georganiseerd door en met de co-promotoren van het pedagogische team.

2.1.2 Fase 2 – Uitvoering en Ontwerp (sept '15- juni '16)

WP 4 – ontwikkeling proeflabo

WP 5 – ontwikkeling, montage en bijsturing exemplarische bMOOC

WP 6 – ontwikkeling en bijsturen van prototype digitaal instructieplatform (in co-creatie met WP5)

1/ Naast literatuuronderzoek zetten we concrete experimenten op met de docenten en studenten van de ateliers Mixed Media en Fotografie. Het doel van deze experimenten is de potentialiteit of materialiteit van het Internet te onderzoeken. Het uitgangspunt hiervoor is dat Internet een *pharmakon* is, wat betekent dat het een technologie is die nieuwe mogelijkheden biedt (cure) maar die tegelijkertijd ook ziekmakend kan zijn (poison). In deze werkpakketten gaan we niet op zoek naar de vormende elementen van MOOCs, maar wat Internet kan doen/doet met educatie.

³ <https://bmoooblog.wordpress.com/2015/01/14/leessessies-reading-sessions/>

Hieronder volgt een opsomming van de verschillende experimenten die we met het proeflabo hebben opgezet (voor een uitgebreidere registratie van de experimenten zie bijlages 11,12 en 13)⁴:

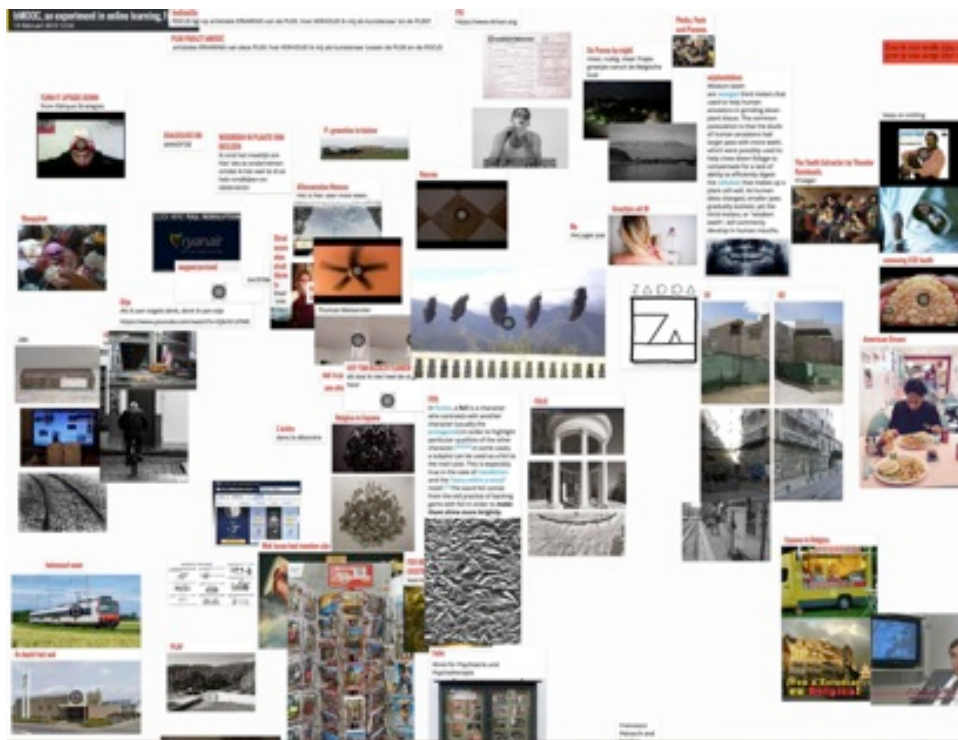
Experiment#0 'Tweeting verengeling' (30 jan '15)

Aan de deelnemers van de studiedag wordt gevraagd een twitteraccount aan te maken om de conversatie van de studiedag te openen naar een digitaal publiek.

Experiment#1 'Playing the world wide web' (1 – 7 feb '15)

Aan de studenten worden volgende instructies meegegeven:

- Reis **individueel** naar een inspirerende plek in de wereld waar je minimaal 1/dag toegang tot het internet kan hebben.
- Focus ligt op **artistieke ervaring** van de plek. Hoe verhoud ik mij als kunstenaar tot de plek? Communiceer deze artistieke ervaring aan de hand van **een vooraf bepaald online platform** (PADLET)
- Communiceer minstens 1/dag jouw artistieke ervaring via het online platform.
- Zowel docenten als studenten geven instructies.
- Wat een instructie is, ligt niet vast maar vormt mee het onderwerp van onderzoek (cfr. DO IT at e-flux)

Experiment#2 'Curating pathways looking attentively for lines of distraction and distortion (feb – april '15)

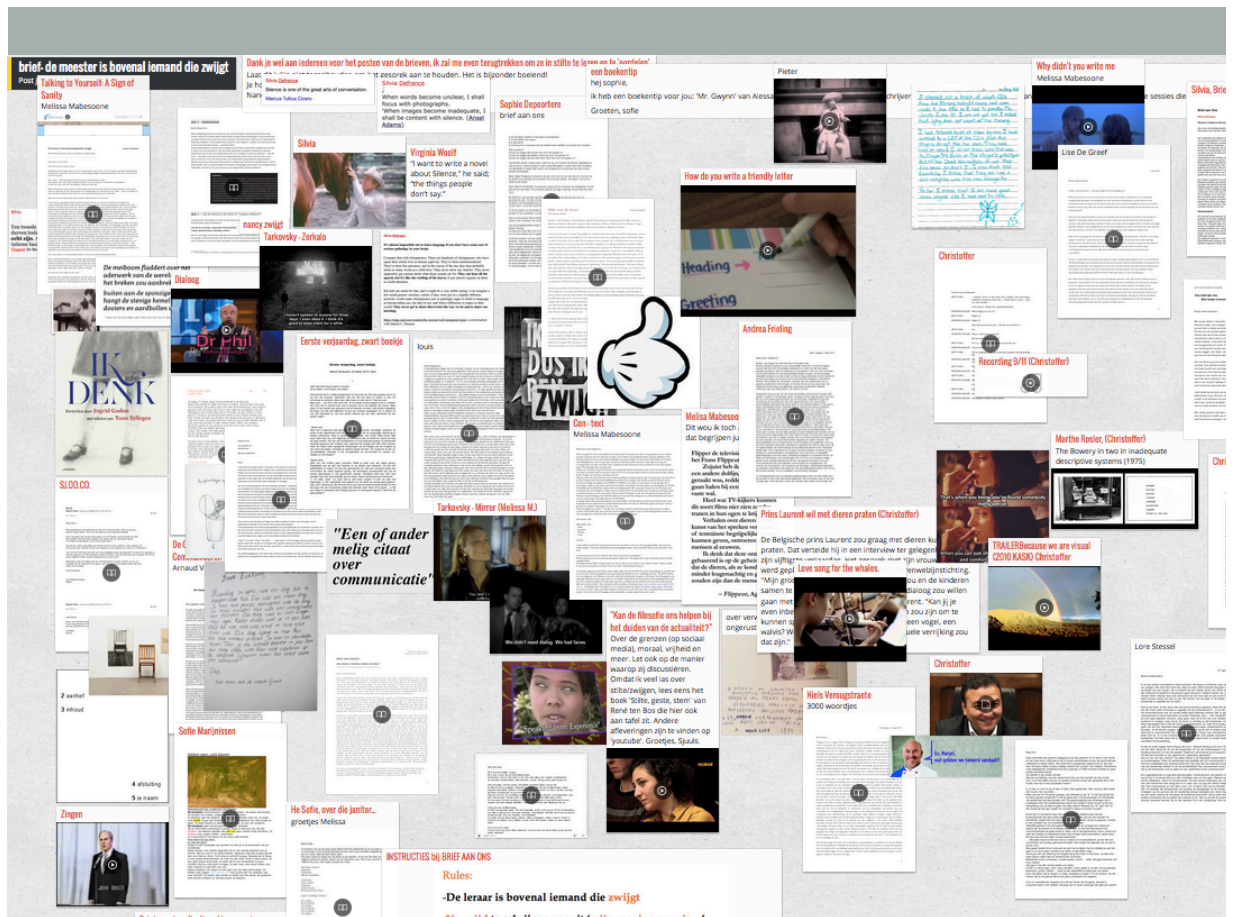
⁴ <https://bmoocblog.wordpress.com/?s=experimenten>

Het eerste experiment confronteerde ons met een onoverzichtelijkheid en onleesbaarheid. We hebben dit vervolgens benaderd als een kwestie van **cureren**, een manier om de 'wall' opnieuw zichtbaar te maken. Vragen die hieruit voortkwamen waren: Wat betekent het een online plek cureren, eerder dan bijvoorbeeld faciliteren of modereren? Kunnen we deze notie gebruiken om na te denken over de educatieve handelingen op het Internet? Aan de studenten werd de instructie gegeven aan de hand van een video lecture om de 'wall' opnieuw zichtbaar te maken door een audio/videoguide te maken die ons door de 'wall' gidst.

Experiment#3 'Brieven – de meester is bovenal iemand die zwijgt: Post je brief en communiceer!' (april – juni '15)

Met de studenten uit de Specifieke Lerarenopleiding Audiovisuele en Beeldende kunsten waaraan de promotor van het project lesgeeft, wordt eveneens een experiment opgezet met het online platform PADLET. De bedoeling van het experiment is verder de mogelijkheden ervan te verkennen. De studenten krijgen de opdracht aan de hand van concrete instructies brieven aan elkaar te schrijven, deze te posten op het platform en met elkaar in communicatie te gaan.

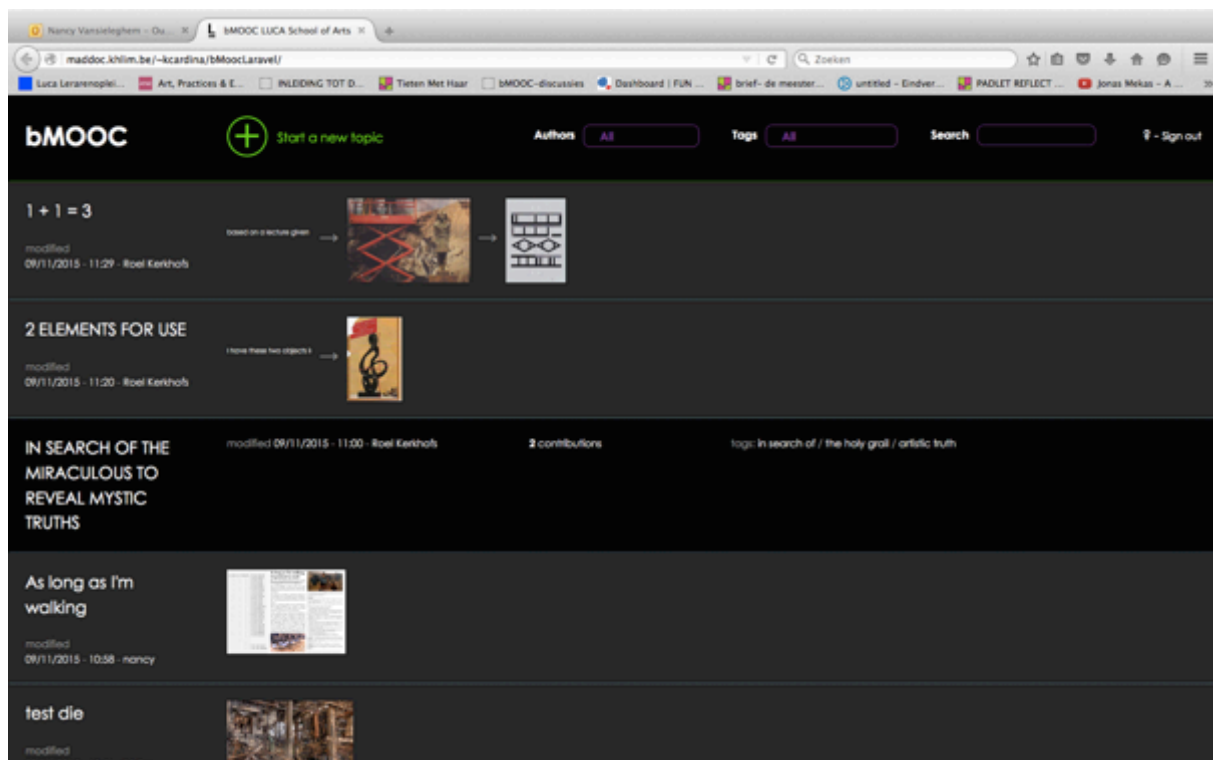
Experiment#4: “Summer School: Exotically Dilletant”

Met Experiment#4 hebben we tot doel een soort van digitale ‘summerschool’ te organiseren. De idee was om op basis van de bevindingen uit de eerste experimenten een nieuwe course te organiseren vanaf midden/eind juni en die te laten lopen tot het begin van het nieuwe academiejaar. De idee was om aan de studenten te vragen om één maal per week iets te posten. Dit experiment is niet doorgegaan en is bij een suggestie gebleven.

2/ Ontwikkeling van een e-platform in de kunsten/exemplarische bMOOC (juni '15-)

Vanuit de bevindingen uit de experimenten komen we tot de ontwikkeling en ontwerp van een exemplarische bMOOC. De ontwikkeling en ontwerp van de exemplarische bMOOC gebeurt alternerend en op basis van gesprekken tussen het ICT team en het artistieke team. Om afspraken en discussies gemakkelijker bij te houden en op te volgen, wordt een online basecamp opgericht. Het is de bedoeling om het e-platform uit te proberen met studenten van de ateliers Mixed Media, Fotografie, Grafisch Ontwerp en Information Design. De eerste try-outs van het e-platform vinden plaats in het eerste semester 2015-16.

<http://maddoc.khlim.be/~kcardina/bMoocLaravel/>

2.2 Overzicht van de belangrijkste bevindingen en onderzoek

2.2.1 Fase 1– Inventarisatie en identificatie (okt- jan'15)

1/De belangrijkste bevindingen uit Fase 1 zijn te vinden in de laatste versie van de tekst bMOOC. De tekst bevat een overzicht van recente ontwikkelingen in online learning en meer specifiek MOOCs. De tekst gaat in op een onderscheid tussen cMOOCs en xMOOCs en toont hoe dit onderscheid vandaag verdwijnt in een nieuwe MOOC fase waar niet langer de focus ligt op een radicaal onderscheid tussen institutioneel leren en online learning, maar er steeds meer gefocust wordt op hybride vormen van MOOCs. Naast deze evolutie lijst deze tekst ook een aantal kritieken op aan het adres van de MOOCs en toont ze een aantal resultaten uit effectiviteitsonderzoek (zie tekst in bijlage 5 punten 2.1/2.2/2.3).

Belangrijkste kritieken op MOOCs die in de literatuur worden gegeven zijn oa (meer hierover zie tekst in bijlage 5 punt 2.2):

- xMOOCs adopteren regressieve pedagogiek die teruggaat op Amerikaans cognitivism
- platformen zorgen voor pedagogische eenheidsworst (gelijkaardige inhoud, leerpaden, leeractiviteiten).
- terwijl xMOOCs 'first class education around the globe' willen mogelijk maken, resulteert dit in een 'world class education for a select few'
- MOOCs vergroten de scheiding tussen diegenen die toegang hebben tot onderwijs en diegenen die dat niet hebben.
- xMOOCs reduceren 'open' tot 'gratis' en verbreden de toegang tot hoger onderwijs niet.
- Gezien van het 'opene' nog weinig overblijft, kunnen xMOOCs bezwaarlijk MOOCs genoemd worden.

- MOOCs leiden tot pedagogisch solutionisme waarbij educatie als een probleem wordt gezien waarvoor nu ook een oplossing lijkt te bestaan.
- De 'completion rates' zijn erbarmelijk. Van het grote aantal inschrijvingen doorloopt slechts 7 tot 15% de MOOCs helemaal.
- Enkel deelnemers die intrinsiek gemotiveerd zijn doorlopen de course.
- Er is geen aantoonbaar effect op leerprestaties tussen afstandsonderwijs en face-to-face onderwijs.
- Enkel pedagogische technieken zoals het individualiseren van feedback, zelf-evaluatie en zelf-reflectie lijken de technologie te complimenteren.

2/Naast een onderzoek naar recente ontwikkelingen binnen het MOOC gebeuren, gaat een deel van de tekst in op de vormende elementen van de MOOC: beschrijving, discussie en suggesties voor ontwikkeling bMOOC (zie tekst in bijlage 5 punten 3.1-3.9 en bijlage 6 voor de figuren).

3/Wat zijn artistiek vormende indicatoren? Een concreet antwoord op deze vraag hebben we uit de literatuurstudie en de screenings van de MOOC nog niet kunnen definiëren. Wat wel, is dat we tot de vaststelling zijn gekomen dat we een bMOOC willen ontwikkelen die niet zozeer tot doel heeft het leren meer efficiënt en effectief te organiseren, ook niet specifiek tot doel heeft bij te dragen aan de uitbouw van individuele leertrajecten, maar zich focust op vormende ervaringen: dat wil zeggen dat we een course willen ontwikkelen die niet alleen functioneel wordt ingezet tav het bereiken van vooraf gedefinieerde doelen en competenties, maar waar tegelijk de grenzen en mogelijkheden van de technologie zelf mee in het spel worden gebracht (zie tekst in bijlage 5 punt 2.3). Op die basis zijn we gekomen tot de uitvoering van een aantal concrete experimenten waarin het erom ging de werking of de materialiteit van het Internet zelf te ervaren.

2.2.2 Fase 2 – Uitvoering en Ontwerp (sept '15- juni '16)

1/Belangrijkste bevindingen uit de experimenten (zie ook tekst in bijlage 7):

- In directe relatie tot het scherm: beelden verwijzen niet naar iets buiten het scherm of naar iets uit de wereld waarvan ze een representatie of afbeelding zijn.
- Iedereen is gelijk, het hiërarchisch onderscheid tussen de leraar en de lerende vervalst. De leraar verschijnt niet langer als diegene, dé figuur die gezag geeft aan het beeld en de opdracht stuurt. Iedereen is 'able to'.
- Iedereen post posts. Het internet zelf verschijnt als een soort van grote experimenteerruimte, of een schetsboek waar sporen van intuïtieve bewegingen worden nagelaten.
- Er ontstaat een communicatie tussen posts – in de vorm van associaties – zowel inhoudelijk als vormelijk
- In een netwerk omgeving dat het internet is, lijkt het niet evident om feedback te geven. Feedback gaat immers uit van een vooraf vastgelegd eindpunt. In een netwerk omgeving is er geen begin of einde. Het gaat voornamelijk om relaties leggen en om gerelateerd zijn.
- Internet stuurt aan op beweging. Het posten van beelden gebeurt in relatie tot het effect dat het genereert. Meer relaties is een uitdrukking van effect.
- Wanneer een post effect heeft (en nieuwe relaties genereert) is niet vooraf te voorspellen.
- Het zichtbaar maken van aanwezige relaties is een meerwaarde en potentialiteit van het Internet.

- Het internet levert data op van handelingen en bewegingen op het internet.

Uit de experimenten en literatuur komen we tot een eerste identificatie van wat de bMOOC zou kunnen doen en hoe de bMOOC structuur (functionaliteit) zich onderscheidt van de MOOC-structuur of school-structuur. Hoewel we hieronder een onderscheid aanbrengen, is het niet onze bedoeling om in categorieën of exhaustief te denken. Deze indeling is eerder bedoeld als mogelijkheid om de functionaliteit van de bMOOC te duiden, wat noodzakelijk is voor de bouw en het ontwerp van de e-tool (zie bijlage 15).

2/Belangrijkste bevindingen uit ontwikkeling e-platform:

Uit de gesprekken en diverse ICT ontwerpen zijn we gekomen tot een specifiek format voor functionaliteit van het e-platform (zie hiervoor bijlage 16). Dit werkproces is nog volop aan de gang maar het is de bedoeling om in het e-platform zoveel mogelijk de potentialiteiten van het Internet tot recht te laten komen door vormende elementen op te zoeken en deze te accentueren. De mogelijkheden van data visualisatie (cfr. Manovich) willen we hiervoor verder verkennen.

2.3 Initiatieven voor documentatie en bredere rapportering

2.3.1 Rapporteringen binnen kernteam:

Alle leden van het kernteam worden op de hoogte gehouden over de werkzaamheden en stand van zaken door vergaderingen op regelmatige basis. Op dit ogenblik zijn er 7 geweest.

2.3.2 Rapportering aan resonantiegroep:

Naast het kernteam voorziet het project de oprichting van een resonantiegroep. Omwille van redenen die verder in het rapport worden besproken, is de resonantiegroep tot nu toe nog niet kunnen samenkomen. De leden van de resonantiegroep zijn allen wel uitgenodigd op de studiedag die plaatsvond op 31 januari '15 in Gent. Tijdens deze studiedag werden naast een aantal inspirerende digitale en collectieve artistiek-educatieve praktijken, de eerste bevindingen uit de screenings en het eerste experiment toegelicht.

2.3.3 Rapportering d.m.v. bijdragen op congressen en seminars

Het project en de onderzoeksbevindingen worden voorgesteld op verschillende congressen en seminars.

1/*Introductie bMOOC – OOF project* – N. Vansieleghem & M. De Blicq - De verengeling van de kunstschool. bMOOC een online experiment in het kader van bMOOC. LUCA School of Arts, Gent 30.01.15 (zie bijlage 14a)

2/*Elementaire deeltjes van de e-course* – T. Storme & N. Vansieleghem - De verengeling van de kunstschool. bMOOC een online experiment in het kader van bMOOC. LUCA School of Arts, Gent 30.01.15 (zie bijlage 14a)

3/*Is het scherm een tafel of/en is het een wand? Over de 'pedagogische' betekenis van scherm leren* – J. Masschelein. De verengeling van de kunstschool. bMOOC een online experiment in het kader van bMOOC. LUCA School of Arts, Gent 30.01.15

4/*DO-IT als prototype voor een instructieplatform* – R. Kerkhofs met performance van S. Dehens. De verengeling van de kunstschool. bMOOC een online experiment in het kader van bMOOC. LUCA School of Arts, Gent 30.01.15

5/De b-side of screen learning. A MOOC to think with eyes and hands. – N. Vansieleghem & T. Storme. 7th Teachers' Academy, Elia, Tilburg 11.05.15 (zie bijlage 14b)

6/Online criticality. Experiments in online study – N. Vansieleghem & T. Storme. Critical In(ter)ventions, Labo voor Educatie en Samenleving, Leuven 11.06.15 (zie bijlage 14c)

7/Making School – Making MOOCs. Experiments in online study – N. Vansieleghem & T. Storme. Netwerk Open learning, Symposium Making School in the age of the screen, ECER conference, Budapest 09.09.15 (zie bijlage 14d)

8/Making the digital spiritual. A research experiment in art education – JP. Decoster & N. Vansieleghem, Dare Conference, Gent 14.11.15 (zie bijlage 14e)

2.3.4 Rapportering d.m.v. studiedagen

In het project is de organisatie van een studiedag (begin project) en een internationaal symposium (einde van het project) opgenomen. De studiedag had tot doel een ruim publiek aan te spreken (LUCA/associatie intern en extern) en vanaf het begin te betrekken bij de doelstellingen van het project.

2.3.5 Rapportering dmv publicaties in (inter)nationale journals

Op basis van de teksten en de experimenten worden twee publicaties voorbereid. De teksten *bMOOC literatuurstudie en screenings* (zie bijlage 5 en 6) en *Making School-Making MOOC* (zie bijlage 7) vormen hiervan een eerste draft en eerste materiaal.

3. REFLECTIES OVER DE WERKZAAMHEDEN

3.1 Belangrijkste realisaties

3.1.1 Studiedag: De verengeling van de kunstschool: een online experiment in het kader van bMOOC/OOF project⁵

Met de studiedag bereikten we een breed publiek (LUCA intern en extern). In totaal waren er 92 inschrijvingen (inclusief sprekers). Het interessante aan de studiedag was vooral om geïnteresseerden vanaf het begin bij het project te betrekken en niet enkel op het einde, waar de resultaten worden meegedeeld. Een neerslag van de studiedag is te vinden op de blog⁶ (en zie ook bijlage 14a– deel twitterwall). De volledige studiedag is ook gefilmd. Het is de bedoeling om eventueel beeldfragmenten te gebruiken bij de opmaak van de handleiding.

3.1.2 Positiebepaling ten aanzien van MOOCs vanuit artistiek-vormend kader :

Uit de werkzaamheden beschreven in de werkpakketten 1 en 2 zijn we tot een tekst gekomen die gebaseerd is op literatuurstudie en een screening van diverse MOOCs. Vanuit deze analyses wordt het mogelijk om na te denken over de vorm en structuur van de bMOOC. Wat de bMOOC kan doen doen (zie teksten bijlage 5, 6 en 7).

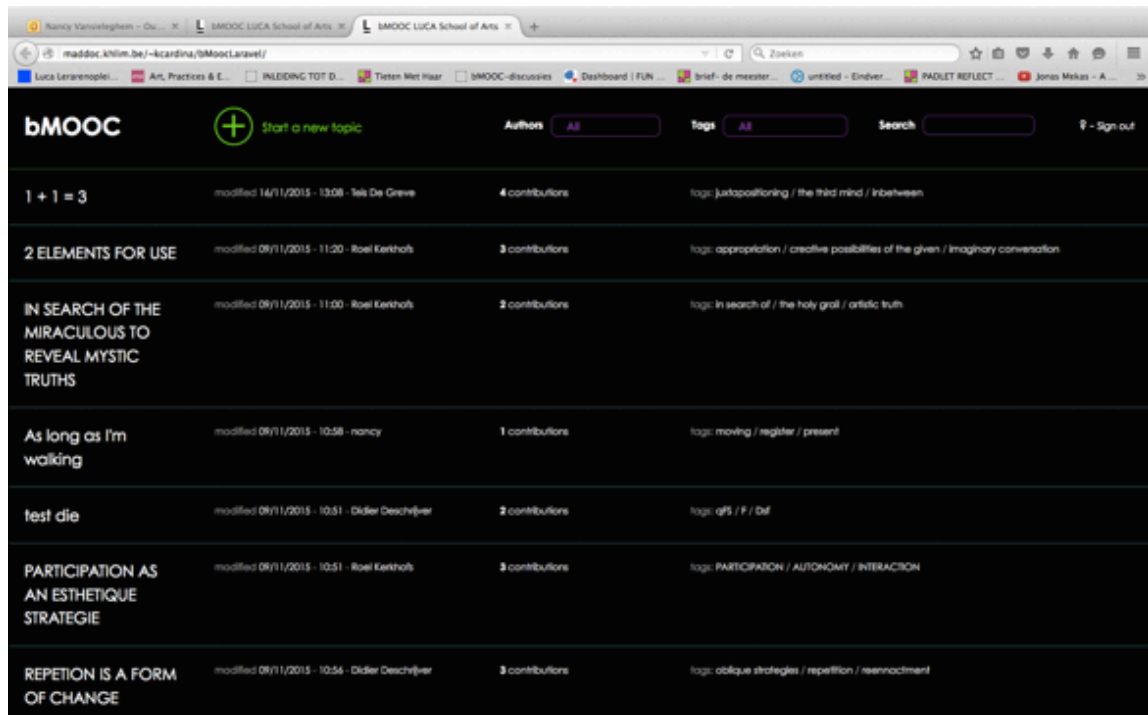
3.1.3 Het proeflabo en de online experimenten

⁵ <https://bmoooblog.wordpress.com/2015/01/11/studiedag-de-verengeling-van-de-kunstschool/>

⁶ <https://storify.com/tstorme/studiedag-verengeling-van-de-kunstschool>

hebben interessante inzichten opgeleverd voor de ontwikkeling van de exemplarische e-tool (bMOOC). Op basis van deze bevindingen kunnen de functionaliteiten van de bMOOC gedefinieerd worden waardoor het ICT team gericht aan de slag kan gaan (zie bijlage 15).

3.1.4 Eerste ontwerp online e-tool/exemplarische bMOOC⁷

3.1.5 Sensibilisering - gebruik online tool in de kunsten.

Naast de ateliers Mixed Media en Fotografie, werd met het PADLET platform verder geëxperimenteerd in de lerarenopleiding. Zo werd ook een brievenproject opgezet via het digitale platform PADLET. Onderstaand een reflectie van een student⁸:

Ondertussen heb ik pasta op en zijn we een week later. We komen zo stilaan bij het plot van de brief en ik voel nog steeds de vrijheid verschillende richtingen uit te kunnen. Ik heb de brieven van Lukas en van Tinneke gelezen op de Padlet. Ik ben wel gefascineerd door het platform. Een online-platform met inhoud en waar je tijd moet voor nemen om door te dringen, dat was al effe geleden !

Verder kan ook vermeld worden dat studenten uit de ateliers Mixed Media en Fotografie onze experimenten op hun eigen manier toepasten in taken voor andere opleidingsonderdelen. In de lerarenopleiding Audiovisuele en beeldende kunsten is intussen ook de PADLET ingezet als vorm van collectief onderzoeksplatform binnen het OPO labo.

3.1.6 Samenwerking tussen verschillende partners en expertises.

⁷ <http://maddoc.khlim.be/~kcardina/bMoocLaravel/>

⁸ <http://fr.padlet.com/nvsieleg/tem0u483uvvg1>

Door het project ontstaan er interdisciplinaire discussies over de inzet van educatie in de kunsten. Deze discussies nodigen uit om (opnieuw) na te denken over de vraag wat educatie in de kunsten betekent/doet. De samenwerking gebeurt bovendien niet enkel tussen disciplines maar ook tussen docenten en studenten.

3.2 Belangrijkste problemen

3.2.1 Identificatie (artistiek) vormende elementen

Met de start van het project was de inzet van de bMOOC duidelijk. Een concrete identificatie van artistiek vormende elementen en de ICT functionaliteit was echter nog niet gedefinieerd en vormde mee de inzet van de eerste werkpakketten. Resultaat van die werkpakketten was reeds voorzien na vier maanden. In concreto hebben deze eerste werkpakketten veel meer tijd in beslag genomen. Dit heeft enerzijds te maken met een verkeerde inschatting. In de eerste fase van het project werd zowel de organisatie van een studiedag voorzien, een inventarisatie van vormende elementen van de MOOC en een identificatie van artistiek vormende indicatoren. Aangezien we ervoor hadden geopteerd om te beginnen met 1 projectmedewerker was het bereiken van de vooropgestelde doelstellingen niet haalbaar. De werkpakketten 1 en 2 liepen daardoor langer dan voorzien, waardoor de bevindingen m.b.t. identificatie van artistiek vormende elementen op zich hebben laat wachten. Anderzijds was er een grote focus van de projectmedewerker op het in kaart brengen van diverse onderzoekslijnen onderliggend aan de opzet van het project. Zo ruilde de projectmedewerker al gauw de opdracht om MOOCs te screenen aan de hand van fiches in voor de organisatie van diverse leesweken. Deze fascinatie zorgde ervoor dat de focus soms te weinig uitging naar het resultaatgerichte en collectieve karakter van het project. Wat er mee toe leidde dat bevindingen uit de eerste werkpakketten langere tijd op zich lieten wachten.

3.2.2 Oprichting resonantiegroep - kwaliteitsborging

Het was de bedoeling om half jaarlijks de bevindingen uit het project aan een resonantiegroep voor te leggen. De resonantiegroep werd voor een eerste keer uitgenodigd op de studiedag waar de eerste bevindingen en activiteiten van het proeflabo werden toegelicht. Jammer genoeg kon niemand van de resonantiegroep op de studiedag aanwezig zijn met uitzondering van Jonathan Worth (collega van J. Shaw) die uitgenodigd was als spreker. Aangezien de resultaten van de eerste werkpunten langer duurden dan verwacht was het vervolgens moeilijk om de resonantiegroep opnieuw uit te nodigen. De resonantiegroep heeft tot doel bevindingen af te toetsen en een vinger aan de pols te houden. Zodra een tekst met de bevindingen kan worden voorgelegd, zal de resonantiegroep worden uitgenodigd en gevraagd om te resoneren. Het is de bedoeling dat dit nog voor de kerstvakantie kan gebeuren. Verder willen we de resonantiegroep opnieuw betrekken als de eerste try-out van de e-tool achter de rug is en we overgaan naar de laatste fase in het project. Verder dient te worden opgemerkt dat er een nauwgezette opvolging is door het kernteam dat reeds uit diverse disciplines is samengesteld en zo ook de kwaliteit van het project borgt.

3.2.3 Identificatie ICT Functionaliteiten

Voor het ICT team was het soms moeilijk om grip te krijgen op het project. Gezien de ICT

functionaliteiten niet van in het begin bepaald waren, was het niet mogelijk om aan het ontwerp van het instructieplatform te beginnen. We moesten eerst een experimenteer fase door vooraleer de functionaliteiten van het instructieplatform zichtbaar werden. Toch realiseerden we ons tegelijkertijd dat ontwerpen en programmeren niet wil zeggen dat men enkel vooraf omschreven functionaliteiten in een programma omzet. Programmeren en ontwerpen is ook altijd nieuwe functionaliteiten in het leven roepen en dus altijd een vorm van mee-maken. Eerder dan een instrumenteel proces, kunnen we hier spreken van een vorm van 'agile development' (zie ook bijlage 5 punten 2.4/3.1).

4. REFERENTIELIJST VAN PUBLICATIES EN BIJLAGEN

De bijlagen zijn te vinden in bijgevoegde map (meegestuurd via WE-TRANSFER en zijn genummerd volgens deze referentielijst. De relevante documenten staan in deze referentielijst aangeduid.

Bijlage 1 – 2014-30 – projectaanvraagOOF_projectgegevens (deel 1)

Bijlage 2 – 2014-30 – ProjectaanvraagOOF_projectomschrijving (deel 2)

Bijlage 3a – verslag kernteam bMOOC1

Bijlage 3b - verslag kernteam bMOOC2

Bijlage 3c – verslag kernteam bMOOC3

Bijlage 3d – verslag kernteam bMOOC4

Bijlage 3e - verslag kernteam bMOOC5

Bijlage 3f – verslag kernteam bMOOC6

Bijlage 3g - verslag kernteam bMOOC7

Bijlage 4a – verslag atelierteam 17.09.14

Bijlage 4b - verslag atelierteam 27.11.14

Bijlage 4c – verslag atelierteam 29.06.15

Bijlage 4d - verslag atelierteam 15.10.15

Bijlage 5 bMOOC Literatuurstudie en screenings

Bijlage 6 Figuren screening (hoort bij tekst Literatuurstudie en screenings)

Bijlage 7 Making School – Making MOOC experimenten

Bijlage 8 Studiedag – De verengeling van de kunstschool (affiche)

Bijlage 9 ECTS-fiche MOOC

Bijlage 10 ECTS-fiche MOOC ingevuld

Bijlage 11 Verloop experimenten

Bijlage 12 Experiment1_artefacten_dag9

Bijlage 13 Experiment1_reconstructie

Bijlage 14a Presentatie_1_Verengeling

Bijlage 14b Presentatie_2_Elia

Bijlage 14c Presentatie_3_Critical In(ter)ventions

Bijlage 14d Presentatie_4_Making School – Making MOOC_ECER_2015-11-19

Bijlage 14e Presentatie_5_Spiritual MOOC_Dare

Bijlage 15 Identificatie functionaliteiten_bMOOC

Bijlage 16 Ontwikkeling_bMOOC_Platform

5. GEFASEERDE PLANNING VOOR DE KOMENDE WERKZAAMHEDEN

FASE 2 – UITVOERING EN ONTWERP
WP 5 Ontwikkeling, montage en bijsturing exemplarische bMOOC (loopt samen met WP 6)
WP 6 Ontwikkeling en bijsturen van prototype digitaal instructieplatform (loopt samen met WP 5)
Acties: Op basis van de experimenten tijdens proeflabo wordt een prototype bMOOC en digitaal instructieplatform ontwikkeld. Het prototype wordt onderzocht op haar werkzaamheid met de ateliers fotografie/Mixed Media/Information Design/Grafisch Ontwerp. Deze twee laatste ateliers zullen ook ingezet worden voor de vormgeving van de interface/interspace en het zoeken naar vormen om patronen en data te visualiseren.
Periode: juni '15 – jan '16 (- sept '16)
WP 7 Try-out van bMOOC en instructieplatform
Acties: Na bijsturing volgt een try-out met andere studenten van andere ateliers en opleidingen – oa SLO. De idee is om het platform op dat moment open te stellen voor het brede publiek.
Periode: feb '16-mei '16
WP 8 Kwaliteit en procesbegeleiding
Acties: Voorleggen bevindingen ter toetsing aan resonantiegroep, Dienst Onderwijsontwikkeling en Kwaliteitszorg en de onderzoeksgroep AP&E
Periode: dec '15 – sept '1
FASE 3 – UITWERKING EN INTEGRATIE
WP 9 Ontwikkeling didactische handleiding + referentiekader integratie bMOOC
Acties: het proces en de deelresultaten worden nauwgezet bijgehouden op de bMOOC blog. De blog en het beeldmateriaal dat verzameld wordt tijdens het hele projectproces vormen het materiaal voor het ontwerp en de structuur van de didactische handleiding. Presentaties over proces en keuzes worden gegeven in diverse organen van LUCA (oa. DOK/POC BK/POC SLO/AP&E) met de uitnodiging om iets gelijkaardigs op te zetten/deel te worden van

bMOOC
Periode: verzamelen materiaal gedurende het gehele project – schrijven handleiding: mei '16-sept '16
FASE 4 – DISSEMINATIE EN PRESENTATIE
WP 10 Disseminatie en organisatie
<p>Acties: - organisatie symposium – De beeldende zijde van scherm-leren: een MOOC om te denken met ogen en handen</p> <ul style="list-style-type: none"> - presentatie resultaten (virtueel) symposium –“- - rapportage bevindingen op internationale congressen - voorbereiding publicaties in peer reviewed journal - voorbereiding eindrapport
Periode: mei '15 – sept '16